

Schrijf de volgende zinnen over en vul aan:

De Floriade trok minder bezoekers dan gehoopt, omdat . . .

De Floriade trok minder bezoekers dan gehoopt, maar . . .

De Floriade trok minder bezoekers dan gehoopt, dus . . .

Schrijven om te leren: welkom!

Marije van Roekel

A stylized illustration of a person with a large head and a purple long-sleeved shirt sitting at a desk. The person is holding a yellow pencil over a green spiral notebook. To the right, a blue laptop is open, and the person's hand is on the keyboard. A wooden chair with a curved back is behind the person. The background is white with some abstract shapes.

Doelen

Je laten doordringen van het 'waarom' van de inzet van schrijven in het onderwijs

Je ideeën meegeven 'hoe' je schrijven kunt inzetten binnen het leren

Agenda

De rol van taal/schrijven bij het leren

Begin bij de zin

Oefeningen

Ideeën

Bewijzen

Vragen

Waar eindigt je brein en begint de wereld?

de plek van taal in het leren

“Wij zijn cyborgs
in de meest
natuurlijke zin van
het woord.”

*(Ons brein ontwikkelt zich in interactie
met de wereld en anderen)*

Andy Clarke, filosoof, 2004

Schrijven & conceptualiseren

- redengevende structuren:
woorden als *want, omdat*
- voorwaardelijke structuren:
woorden als *als ... dan*

◦ *artegenover*

◦ oorzaak-gevolgrelaties:
woorden als *daardoor,*
doordat, hoe komt het dat

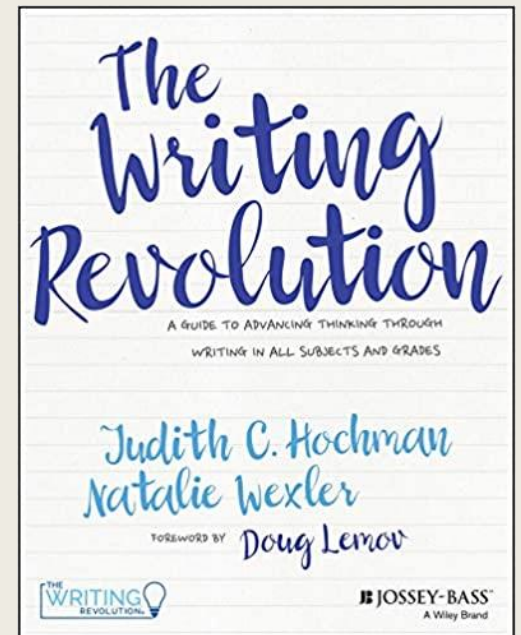
- middel-doelrelaties: 6

Daanen
De baanen ziten in de
ruimte. Het zit bij de
planeeten. Pluto gaat
niet met de goede weg
om de zon. Want dat is
de dwerg planeet dus
darom is het geen
planeet.

Begin bij de zin

Waarom?

oefening 'omdat-maar-dus'

omdat

maar

dus

(tenzij, als, want, alhoewel, echter, etc.)

oefening 'zin uitbreiden'

Piramides werden gebouwd. . .

WANNEER?

- In de oudheid

WAAR?

- In Egypte

WAAROM?

- de dode lichamen van de farao beschermen

Oefening 'Onderschikkende voegwoorden'

Ondanks dat het Passend Onderwijs is ingevoerd, . . .

wanneer, als, terwijl, zodra, voordat, voor, nu, toen, nadat, zolang als,
totdat, sinds, doordat, zodat, waardoor, omdat, opdat, indien, mits, tenzij,
hoewel, ofschoon, ondanks dat, zoals, alsof, dat, of...

Oefening 'bijstelling' of 'bijvoegelijke bijzin'

New York is een grote toeristentrekpleister.

Oefening 'zinnen combineren'

Aletta Jacobs studeerde als eerste vrouw voor arts.

Ze ondervond vanuit de maatschappij veel weerstand.

Enkele vrienden steunden haar.

Hoe te combineren?

Voordelen

- Ingebed in een betekenisvolle context
- Herhaling van belangrijke woordenschat
- Controleren: kennis beklijft?
- Werkgeheugen minder belast bij het verwerken van langere teksten

Vergelijk

ZOEK HET ANTWOORD IN DE TEKST (STRATEGIE EN ZELFSTANDIGE VERWERKING)

Vraag 10b:

Waarom moet Tijn, ondanks zijn wens om bij zijn vader te wonen, van de kinderrechter bij zijn moeder wonen?

LEVENSECHTE GESPREKKEN OVER LEVENSECHTE ONDERWERPEN

Jullie kruipen in de huid van de kinderrechter en gaan Tijn (gespeeld door een leerling) interviewen waarom hij bij zijn vader wil wonen. Daarna komen jullie tot een oordeel: is het respecteren van zijn wens ook het beste voor hem, of niet? Waarom wel / niet?

Daarna bepaal je je eigen oordeel en je schrijft deze op.

Lezen – praten - schrijven

Vergelijk 2

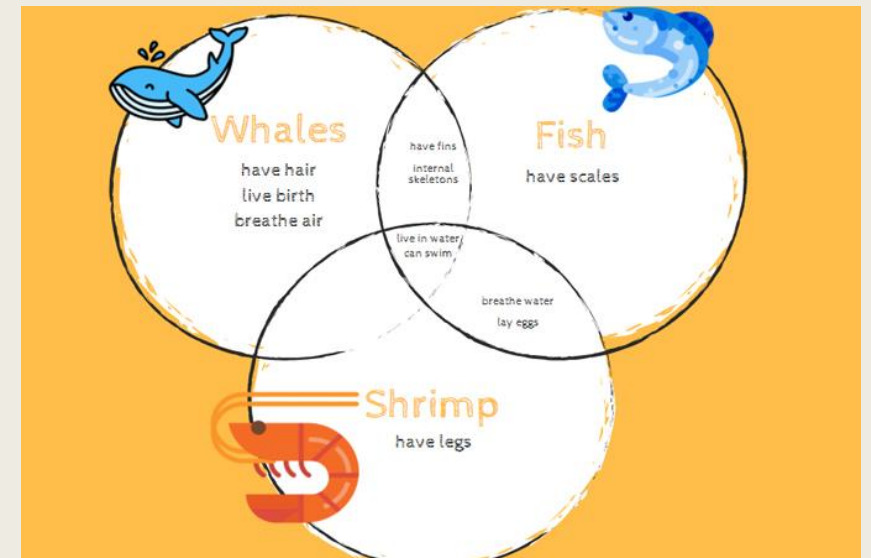
RELATIES IN EEN TEKST AFLEIDEN DOOR SIGNAALWOORD (= STRATEGIE)

- Vind de signaalwoorden in de tekst die een tegenstelling aangeven. Wat is de tegenstelling?

VERSCHILLEN EN OVEREENKOMSTEN VINDEN IN EEN TEKST (= BEGRIP)

- In de tekst worden garnalen, walvissen en vissen met elkaar vergeleken. Zet de verschillen en overeenkomsten in een **Venn diagram**.

Laat leerlingen hierover vergelijkende zinnen maken.

CRITERIA

- [Draadpoppen van Giacometti | tussen kunst en kids lessen \(wordpress.com\)](#)

KORTE REFLECTIEOPDRACHT

Theoretische achtergrond

Informatie ophalen die je bijna was vergeten, draagt bij aan het onthouden ervan (Roediger and Karpicke, 2006.)

In je eigen woorden iets navertellen (of je dat nou pratend of schrijvend doet, red.), is helpend voor het begrijpen en onthouden van die informatie (J.F. Nestojko et al., 2014; Chase et al., 2009)

Lezen en schrijven zijn twee emmers die water putten uit dezelfde bron, of twee gebouwen die op een gemeenschappelijke fundering staan. Die gemeenschappelijke bron of fundering bestaat uit verschillende vormen van kennis: kennis over het onderwerp van teksten; kennis over geschreven taal; kennis over eigenschappen van teksten; procedurele kennis over hoe je te werk moet gaan als je lezend of schrijvend met teksten bezig bent. Al die kennis heb je nodig bij zowel lezen als schrijven.

([Shanahan, 2016](#))

Theoretische achtergrond (2)

Schrijven is lastig, komen veel cognitieve functies bij kijken (Cognitive load theory).

Een goed besef van zinsbouw ('wat is de structuur van deze zin?') en aandacht daarvoor in het basisonderwijs draagt wezenlijk bij aan het leesbegrip van leerlingen in latere schooljaren (Deacon & Kieffer, 2018).

De effecten van 'sentence combining', het combineren van meerdere zinnen tot één lange zin, blijkt –uit een diepte-onderzoek bij 18 gepubliceerde studies– positieve effecten te hebben op de schrijfvaardigheid van leerlingen. (Andrews, 2004)

Bronnen

Andrews R. e.a. (2004). The effect of grammar teaching (sentence combining) in English on 5 to 16 year olds' accuracy and quality in written composition: Review summary. University of York, UK. Via: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.368.6443&rep=rep1&type=pdf>

Deacon, S. H., & Kieffer, M. (2018). Understanding how syntactic awareness contributes to reading comprehension: Evidence from mediation and longitudinal models. *Journal of Educational Psychology*, 110(1), 72-86. <http://dx.doi.org/10.1037/edu0000198>